

Debrecen Integrált Területi Programja

2014-2020

Verzió: 2.2

Debrecen, 2018. november 5.

ITP megnevezése:	Debrecen Integrált Területi Programja 2014-2020
ITP-t végrehajtó területi szereplő megnevezése:	Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata
Verzió:	2.2
MJV közgyűlési határozat száma és dátuma:
Az ITP utolsó változatát elfogadó Korm. határozat száma:	1612/2016. (XI. 8.), 1304/2018. (VII. 4.)
Finanszírozó operatív program:	Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP)
Érintett földrajzi terület:	Debrecen Megyei Jogú Város

ITP felelős szervezet / szervezeti egység:	Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata / Debrecen Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatal Polgármesteri Kabinetiroda
ITP felelős szervezet kapcsolattartó:	Dr. Kovács Ádám Email: kovacs.adam@ph.debreceen.hu Telefon: 30/227-9227
ITP felelős szervezet / szervezeti egység címe:	4024 Debrecen, Piac u. 20.

Tartalomjegyzék

Bevezető.....	4
Az ITP alapadatai:	4
Az ITP szerepe, tervezési folyamata.....	4
1. A Debrecen által alkalmazott Területi Kiválasztási Kritérium Rendszer.....	7
2. Az ITP célrendszere, célkitűzései	10
3. Az ITP forrásallokációja	15
Az intézkedésenkénti forráskeretek felhasználási módok szerinti megosztása.....	16
4. MJV fejlesztési csomag	21
5. Az ITP indikátorvállalásai.....	30
6. Az ITP ütemezése	32
7. Mellékletek	35

Bevezető

Az ITP alapadatai:

- a) az ITP megnevezése: **Debrecen Integrált Területi Programja 2014-2020**
- b) az ITP-t végrehajtó területi szereplő megnevezése: **Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata**
- c) az ITP teljes 7 éves forráskerete: **43,32 Mrd Ft**

Az ITP szerepe, tervezési folyamata

Magyarországon a megyei jogú városoknak városfejlesztési elképzeléseik megvalósításához integrált településfejlesztési stratégiát (ITS) kellett készíteniük. Ez az egyik alapidokumentuma a 2014-2020 közötti tervezési időszakban terület- és településfejlesztésre fordítandó Európai Uniós források felhasználhatóságának. Debrecen Integrált Településfejlesztési Stratégiája A településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI.8.). Korm. rendeletben (a továbbiakban: 314/2012. (XI.8.) Korm. rendelet) rögzített tartalmi követelményeknek megfelelően készült el, a tervezési dokumentumokat (Megalapozó Vizsgálat, Településfejlesztési Koncepció, ITS) Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlése 202/2014. (IX. 25.) határozatával fogadta el, majd 86/2017. (V.25.) határozatával módosította azt.

A 2014-2020-as tervezés tekintetében az **MJV-k a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP) finanszírozásával megvalósuló fejlesztésekhez** a gazdaságfejlesztést és a településfejlesztést egyaránt magában foglaló megyei jogú városi **Integrált Területi Programokat (ITP) készítene a TOP tartalmi és forrás keretei között**. Erre azért van szükség, mivel az ITS fókusza jelentősen meghaladja a TOP forrásokból megvalósítható célok és beavatkozások körét. A forrásfelhasználás hatékonnyá tétele érdekében szükségessé vált tehát egy olyan – szintén integrált, stratégiai gondolkodásra alapozott – dokumentum elkészítése, amely a helyi igényekkel összhangban a rendelkezésre álló TOP forráskeretek felhasználásának szerkezetét, elvárt eredményeit és ütemezését támasztja alá a 2014-2020-as költségvetési időszakra vonatkozóan.

Az ITP Debrecen 2014-2020-as időszakra vonatkozó fejlesztési alapidokumentumai – mindenekelőtt az ITS – tartalmára épít, viszont fontos, hogy **az ITP-nek ezen alapidokumentumok felé visszacsatolása nincs**, azaz az ITP nem írhatja felül sem a koncepció, sem pedig az ITS tartalmát sem a célok, sem pedig a konkrét beavatkozások vonatkozásában. Az ITP szerepe, hogy meghatározza egy adott megyei jogú város számára a kormányhatározatban lefektetett TOP forráskeret felhasználásának rendszerét, és biztosítsa, hogy az MJV a helyi szükségletekre válaszolva, integrált módon, a lehető legtöbb területi szereplőt bevonva járuljon hozzá a TOP indikátorok célértékeinek megvalósulásához.

Fontos, hogy **az ITP jellemzően nem projektorientált, hanem intézkedésenkénti forráskeretekkel dolgozik**. Ez azt jelenti, hogy a területi szereplőknek nem szükséges minden tervezett beavatkozást

már az ITP készítésekor pontosan ismerniük, elegendő az egyes **forrás-felhasználási módok** és a kapcsolódó **forráskeretek** meghatározása az ITP-ben.

Az **ITP tartalmazza** a TOP esetében alkalmazandó Területi Kiválasztási Eljárásrend (TKR) eszközeként értelmezhető **Területi Kiválasztási Kritérium Rendszert**, amely megalapozza és így lehetővé teszi a megvalósításra szánt beavatkozások (fejlesztési elképzelések) kiválasztását. Emellett a dokumentum a célok megjelölését, a **TOP forráskeret felosztását és ütemezését**, valamint az **indikátorvállalásokat** is tartalmazza.

Debrecen Integrált Területi Programjának (ITP) tervezése 2014 augusztusában kezdődött az ITS véglegesítésével párhuzamosan, a Nemzetgazdasági Minisztérium által közétett módszertani dokumentum és annak mellékleteiben rögzítettek alapján („Útmutató a megyei jogú városok integrált területi programjainak kidolgozásához és megvalósításához”). Az ITP 1.0 verziója 2014. októberében készült el. A debreceni ITP 2.0 verziójának tervezése a TOP véglegesítésével párhuzamosan, az NGM által 2015. február 2-án közzétett 2.0 tervezési útmutató alapján folyt. Az ITP 2016. évi módosítása a 2016. február 4-én közzétett 2.1 tervezési útmutató alapján, 2017. évi módosítása pedig a 2016. novemberében megjelent 2.2 tervezési útmutató szerint történt. A 2018. áprilisi módosítás a TOP indikátor célértékek változása, a novemberi módosítás pedig a 6.2 és 6.8 intézkedések közötti forrásátcsoportosítás és indikátor változás miatt történt.

Az ITP tervezésekor fontos szempont volt, hogy a Debrecen által megvalósítandó fejlesztések hozzájáruljanak a TOP fejlesztéspolitikai céljainak, illetve a megyei jogú városok szempontjából releváns 6. prioritástengelyének intézkedési szintű egyedi célkitűzéseinek megvalósulásához, kiemelten a gazdaság fejlesztéséhez, a foglalkoztatás javításához és a munkahelyteremtéshez.

A TOP *1. Gazdaságélénkítéshez és foglalkoztatási szint növeléséhez szükséges helyi feltételek biztosítása* fejlesztéspolitikai céljának elérését a debreceni ITP csaknem minden tevékenysége támogatja, különösen az ipari infrastruktúra fejlesztését és azok elérhetőségének növelését szolgáló beavatkozások, a foglalkoztatás növelését célzó óvoda és bölcsődei fejlesztések, illetve turisztikai jellegű tevékenységek. A *2. Vállalkozásbarát és népességmegtartó település-, kiemelten városfejlesztés, az életminőség és társadalmi összetartozás javításához szükséges helyi feltételek biztosítása* fejlesztéspolitikai célt mindenekelőtt a gazdaságfejlesztést is szem előtt tartó zöld várost támogató beavatkozások, a csapadékvíz-elvezetési fejlesztések, a közösségi és kerékpáros közlekedés javítása és az energiahatékonysági fejlesztések szolgálják, de a szociális városrehabilitáció, valamint az egészségügyi- és szociális alapellátás javításai is egyértelműen ide kapcsolódik. Az ITP ESZA jellegű beavatkozásai (foglalkoztatási paktum, befektetés-ösztönzés, közösségfejlesztés) pedig egyértelműen mindkét fenti TOP cél elérését szolgálják.

Debrecen ITP-jének Integrált Településfejlesztési Stratégiából levezetett céljai úgy kerültek meghatározásra, hogy azok támogassák a TOP 6. prioritásának intézkedéseire rendelt egyedi célkitűzések megvalósítását. Ennek megfelelően a hat ITP cél a legtöbb esetben több intézkedési egyedi célkitűzés megvalósításához is hozzájárul (a kapcsolódásokat a 2. fejezetben található 1. ábra mutatja).

Az ITP készítésének alapját azok az ITS-ben is szereplő projektek jelentették, amelyek az ITS tervezési folyamata során kerültek összegyűjtésre, illetve amelyeket az ITS partnerségi tervezése és egyeztetése során a bevont szervezeteknek, munkacsoportoknak és a lakosságnak egyaránt lehetősége volt

kiegészíteni és véleményezni. Az ITP-ben tervezett fejlesztések partnerségi egyeztetése az ITS véglegesítésével együtt zajlott, az ITP-ben szereplő projektjavaslatok az ITS-ben is szerepelnek. A debreceni partnerségi tervezés során a különféle fórumokon és egyeztetéseken elhangzott javaslatok figyelembe vételével történt a 2014-2020-as időszakra vonatkozó tervezési dokumentumok elkészítése.

Az ITS és az ITP tervezése a partnerség szempontjaira figyelemmel került megvalósításra. A partnerség fő irányait az ITS tervezésének kezdetekor elfogadott Partnerségi Terv határozta meg, amelyben a partnerségi csoportok összetétele, az egyeztetések ütemezése egyaránt lefektetésre került.

A szakmai munka támogatására, az elkészült dokumentumok véleményezésére munkacsoportok kerültek kialakításra az érintett hatóságok, szakmai szervezetek, felsőoktatási intézmények, érdekképviselői szervek, egyházak és civil szervezetek részvételével. A munkacsoportok szerepe a szakterületi munka végig kísérése és vélemények, javaslatok nyújtása volt a tervezési és partnerségi folyamathoz kapcsolódóan. A munkacsoportok az alábbiak voltak:

- Szociális, egészségügyi és oktatási munkacsoport
- Kulturális és sport munkacsoport
- Gazdasági, kutatás-fejlesztési és innovációs munkacsoport
- Környezeti, környezetvédelmi és energia munkacsoport
- Közlekedési munkacsoport
- Területi munkacsoport

A partnerségi folyamat részeként nyílt egyeztetések is megvalósultak annak érdekében, hogy a tervezés céljait megismerjék a lakosok és a társadalmi-gazdasági élet szereplői. Ennek elsődleges formája volt a 2020.debrecen.hu honlap létrehozása volt, ahol az elkészült dokumentumok és egyéb, a tervezéshez kapcsolódó kezdeményezések elérhetősége és véleményezése volt biztosított.

A partnerség elvének teljesülése érdekében a város a tervezés folyamán kiemelt figyelmet fordított a lakosság tájékoztatására, ezért az online eszközökön túl lakossági fórumok is megszervezésre kerültek 2014. szeptemberében Debrecenben, a város teljes területét lefedve 9 helyszínen. Az ITS készítése során két körben is történt egyeztetés a 314/2014. (XI.8.) Korm. rendeletben meghatározott érintett szervezetekkel. Az ITS tervezés megyével való összhangját a Hajdú-Bihar Megyei Közgyűlés Debrecen Megyei Jogú Várossal közösen létrehozott és működtetett Megyei Területfejlesztési Konzultációs Fórum biztosította, emellett az ITP tervezése során is történtek konzultációk az illeszkedés biztosítása végett.

Az egyes ITP-k elfogadásáról – az MJV Közgyűlésének jóváhagyását követően – a Kormány határozatban dönt. A 2014-2020 programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről szóló 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet szerint **a Kormány az alábbi ITP tartami elemeket hagyja jóvá:**

- az elfogadott ITP **megnevezését,**
- az ITP-t végrehajtó **területi szereplő megnevezését,**
- az ITP teljes 7 éves **forráskeretét,**
- az ITP végrehajtása révén elérendő **indikátor célértékeket,**
- az intézkedés, valamint tematikus célkitűzés szerinti **forrásallokációt.**

1. A Debrecen által alkalmazott Területi Kiválasztási Kritérium Rendszer

A TOP a 6. prioritástengelyén belül koncentrálja a fenntartható városfejlesztésre vonatkozó intézkedéseket, amelyek csak és kizárólag az MJV-k által igénybe vehető forrásokat tartalmazzák. A 6. prioritástengelyben az ERFA források 5%-ának allokációja mellett a TOP ESZA források általuk felhasználható keretei is elkülönítésre kerülnek. A TOP forráskeret felhasználásának elfogadott kiválasztási elveken kell alapulnia. Az egyes intézkedések forrásainak felhasználása minden esetben a **Területi Kiválasztási Eljárásrend kritériumai alapján történik**. A Területi Kiválasztási Eljárásrend eszközét a **kiválasztási kritériumok adják**, amelyek elvi keretet biztosítanak a majdani projektértékelési szempontrendszerhez. **A kiválasztási kritériumok horizontális, a teljes ITP-t átszövő ALAPELVEK, amelyek a város stratégiájában megfogalmazott célokhoz illeszkednek.** Később ezek kerülnek átalakításra egyes felhívások kapcsán felhívás-specifikus értékelési szempontokká, de minden esetben az adott témára igazítva, konkretizálva.

A Területi Kiválasztási Kritériumok két részből állnak: egyrészt az **Irányító Hatóság** hatáskörében rögzített kritériumokból (TOP általános végrehajtásához kötődő elvárás rendszer), másrészt az **ITP gazda területi szereplők** (jelen esetben Debrecen MJV) által meghatározott kritériumokból.

Az Irányító Hatóság által meghatározott, kötelező területi kiválasztási kritériumok

Sorszám	Kritérium megnevezése	Tartalmi magyarázat
I.1.	Illeszkedés a TOP céljaihoz	A kiválasztás kritériuma, a TOP valamely konkrét céljához/céljaihoz való szoros illeszkedés és a kapcsolódó indikátorokhoz való hozzájárulás.
I.2.	Szakmai indokoltság, igény és kihasználtság	A kiválasztás kritériuma a beavatkozás indokoltsága. Szükséges a szakmai alátámasztás, indoklás és/ vagy igényfelmérés és kihasználtsági terv.
I.3.	Megalapozottság	A kiválasztás kritériuma, hogy a fejlesztési elképzelés kivitelezhetősége, megvalósíthatósága milyen mértékben megítélhető a rendelkezésre álló információk, és a benyújtásra került dokumentumok alapján. A szempont ennek megfelelően garanciát is jelent pl. a vállalt indikátorértékek teljesítésére és a költségigényekre vonatkozóan.
I.4.	Kockázatok	A kiválasztás kritériuma, hogy a megvalósíthatóság és a működtetés milyen kockázatokat hordoz.
I.5.	Projekt komplexitása	A kiválasztás kritériuma, hogy a beavatkozás mennyire képes hozzájárulni működőképes rendszerek létrehozásához.
I.6.	Hatás	A kiválasztás kritériuma, hogy mekkora földrajzi területen, illetve hogy milyen számú érintett körben váltja ki a beavatkozás a hatását.
I.7.	Integrált megközelítés	Az ágazati OP-k projektjeihez illetve a TOP más intézkedéseinek projektjeihez való kapcsolódás, a tervezett fejlesztések egymáshoz való illeszkedése, szinergikus hatása.
I.8.	Fenntarthatóság	Kiválasztási kritérium a beavatkozás eredményeként megvalósuló produktum társadalmi, környezeti és leginkább pénzügyi fenntarthatósága, az erőforrás-hatékonyság, az alacsony károsanyagkibocsátás és környezetterhelés, a környezettudatosság (pl. a fejlesztésekben az energiahatékonysági szempontok érvényesítése, megújuló energiaforrások, a kedvezőbb környezeti hatásokkal járó

		megoldások előnyben részesítése). A tervezett fejlesztés az ÜHG kibocsátást a lehető legkisebb mértékben növelje, lehetőleg csökkentse. A fejlesztés pénzügyileg megalapozott, a projekt megvalósításához és működtetéséhez szükséges pénzügyi erőforrások rendelkezésre állnak, többlet fenntartási támogatást nem igényelnek.
I.9.	Esélyegyenlőség	A kiválasztási kritérium a fejlesztés azon aspektusát vizsgálja, hogy az semmilyen módon ne legyen kirekesztő egyetlen társadalmi csoport számára sem.
I.10.	Költséghatékonyság	A beruházás költséghatékony módon, reális és takarékos költségvetéssel tervezett.
I.11.	Eredményesség	A fejlesztési elképzelés reálisan járul hozzá a releváns indikátorteljesítéshez.

Debrecen Megyei Jogú Város a Kormány 1702/2014. (XII. 3.) Korm. határozata a 2014–2020 közötti programozási időszakban a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program tervezésének egyes szempontjairól, valamint az operatív programhoz tartozó megyék megyei önkormányzatai és a megyei jogú városok önkormányzatai tervezési jogkörébe utalt források megoszlásáról (a továbbiakban: 1702/2014. (XII.3.) Korm. határozat) alapján meghatározott Integrált Területi Program forráskeretének felhasználásához kapcsolódóan meghatározta azon saját kiválasztási kritériumok körét, amelyeket figyelembe kíván venni. Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlése 29/2015. (II. 26.) határozatában négy saját hatáskörben meghatározható területi kiválasztási kritériumot választott ki (ezek változatlanok maradtak az ITP 2016-os módosításakor).

A Debrecen MJV által saját hatáskörben meghatározott területi kiválasztási kritériumok

Sorszám	Kritérium megnevezése	Szöveges magyarázat
II.1.	Illeszkedés az ITS céljaihoz és a vonatkozó indikátoraihoz	<p><i>Alaphelyzet:</i></p> <p>Debrecen 2014-2020 közötti stratégiai fejlesztési céljai az ITS-ben kerültek rögzítésre, ennek megfelelően olyan projektek megvalósítása indokolt, amelyek az ITS-ben megjelölt célokhoz kapcsolódnak, ezáltal a város stratégiájának megvalósulását támogatják.</p> <p><i>Illeszkedő ITS cél (ok):</i></p> <p>Valamennyi ITS cél illeszkedik</p>
II.3.	Hozzájárulás belső területi kiegyenlítődéshoz	<p><i>Alaphelyzet:</i></p> <p>Debrecen egyes városrészei eltérő adottságokkal rendelkeznek, ebből kifolyólag különböző feltételeket kínálnak az ott élők számára. Az önkormányzat célja, hogy lakosai számára mindenhol kedvező életfeltételeket kínáljon, ennek érdekében törekszik a területi kiegyenlítésre.</p> <p><i>Illeszkedő ITS cél (ok):</i></p> <p>A belső területi kiegyenlítődést az ITS több stratégiai rész célja is szolgálja (R1. A város külső és belső közlekedési feltételeinek és elérhetőségének javítása; R6. A város köznevelési és közművelődési infrastruktúrájának fejlesztése; R7. A szociális és egészségügyi hálózat fejlesztése), emellett a rögzített horizontális elvek támogatják is ezt (E2. Az életminőség javítása az öregedő társadalom kihívásaira válaszolva; E3. Élhető, fenntartható lakó- és intézményi környezet a debreceni polgárok számára). A belső közlekedés feltételeit, vagy az ellátórendszert érintő projektek mind hozzájárulnak a</p>

		belső területi kiegyenlítődéshez, az ITS-ben megjelölt szociális városrehabilitációs akcióterületek fejlesztése pedig kifejezetten egy-egy városi terület felzárkóztatását célozza.
II.5.	Hozzájárulás a gazdasági növekedéshez	<p><i>Alaphelyzet:</i></p> <p>A 2014-2020 közötti időszakban az egyik legfontosabb országosan is kiemelt cél a gazdaság fejlesztése, amelyre az EU-s források jelentős hányadátallokálja a kormány. Az ITS jövőképe és átfogó célja is rögzíti, hogy Debrecen innovatív, nemzetközi szinten is versenyképes gazdaság kialakítására törekszik.</p> <p><i>Illeszkedő ITS cél(ok):</i></p> <p>Az ITS stratégiai rész céljai közül a 2. és a 3. (R2. A nemzetközileg versenyképes gazdaság igényeit kielégítő infrastruktúra-fejlesztés, a gazdasági szereplőket támogató környezet kialakítása; R3. A város felsőoktatási és kutatási intézményei infrastruktúrájának a fejlesztése, a tudományos eredmények gyakorlati hasznosításának erősítése) szorosan kapcsolódik a gazdaság fejlesztéséhez, de közvetetten több ITS cél is elősegíti azt. Számos ITS-ben tervezett projekt illeszkedik ehhez a kritériumhoz.</p>
II.6.	Hozzájárulás a munkahelyteremtéshez	<p><i>Alaphelyzet:</i></p> <p>Magyarországon és Debrecenben is fontos feladat a következő időszakban a foglalkoztatottság növelése és a munkahelyteremtés, amely szoros összefüggésben áll a gazdaság növekedésével.</p> <p><i>Illeszkedő ITS cél(ok):</i></p> <p>Az ITS stratégiai rész céljai közül a gazdaságfejlesztéshez hasonlóan a 2. és a 3. kapcsolódik a legszorosabban a munkahelyteremtéshez (R2. A nemzetközileg versenyképes gazdaság igényeit kielégítő infrastruktúra-fejlesztés, a gazdasági szereplőket támogató környezet kialakítása; R3. A város felsőoktatási és kutatási intézményei infrastruktúrájának a fejlesztése, a tudományos eredmények gyakorlati hasznosításának erősítése), de közvetve több ITS cél is hozzájárul ehhez. Számos ITS-ben tervezett projekt illeszkedik ehhez a kritériumhoz.</p>

A Debrecen Megyei Jogú Város által meghatározott II.3, II.5. és II.6. területi kiválasztási kritériumok egyértelmű illeszkedést mutatnak az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció (OFTK) „Térségi potenciálokra alapozott fenntartható térszerkezet”, illetve az „Értékteremtő, foglalkoztatást biztosító gazdasági fejlődés” általános céljaival. Emellett a Debrecen által alkalmazni kívánt kiválasztási kritériumok a „Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés elősegítése”, illetve az „Összekapcsolt terek: az elérhetőség és mobilitás biztosítása” OFTK területi célok elérését is támogatják.

Debrecen ITP esetében alkalmazni kívánt területi kiválasztási kritériumai a területi kiegyenlítődés, a gazdasági növekedés, illetve a munkahelyteremtés szempontjait veszik alapul, ezáltal különösen illeszkednek a Hajdú-Bihar Megyei Stratégiai Program 1. átfogó céljához (Hajdú-Bihar megye természeti adottságaira, hagyományaira és kutatási potenciáljára alapozott gazdaságfejlesztés, mely növeli a foglalkoztatást és erősíti a megye kelet-magyarországi innovációs központ funkcióját), 2. ágazati céljához (Versenyképes gazdaság és egészséges étel-miszer), illetve 1. területi céljához (Debrecen, az Életerős város, mint a Kárpát-medence egészség fővárosa).

2. Az ITP célrendszere, célkitűzései

Az ITP tartalma a Településfejlesztési Konceptió és az ITS készítése során elvégzett projektgyűjtési és generálási folyamatra támaszkodik, annak eredményeként összegzett szükségletekből indul ki figyelembe véve a TOP céljaihoz és intézkedéseikhez való illeszkedésüket. Az ITP-ben megjelenő fejlesztési igények a finanszírozási kereteknek megfelelően szűkített beavatkozásokként jelennek meg.

Debrecen Integrált Területi Programja különböző mértékben ugyan, de az ITS-ben megjelölt mind a hét tematikus rész cél megvalósulásához hozzájárul, emiatt az ITP célrendszere nagyon hasonló az ITS-ben alkalmazott célstruktúrához. Egyedül az ITS harmadik rész célja (R3: A város felsőoktatási és kutatási intézményei infrastruktúrájának a fejlesztése, a tudományos eredmények gyakorlati hasznosításának erősítése) nem jelenik meg közvetlenül az Integrált Területi Program céljai között, mivel a felsőoktatás és a K+F fejlesztése nem esik a TOP fő fókuszába. Meg kell azonban jegyezni, hogy vannak olyan ITP-ben szereplő fejlesztési elképzelések, amelyek hozzájárulnak a tudományos eredmények gyakorlati hasznosításának elősegítéséhez is.

Debrecen Integrált Területi Programjának céljai a következők, amelynek kapcsolatát az ITS tematikus rész céljaival és a TOP 6. prioritása intézkedéseinek céljaival az 1. ábra szemlélteti:

1. *A város közlekedési feltételeinek és elérhetőségének javítása*

Az ITS R1 céljához hasonló a cél, csak ebben az esetben a TOP támogathatósági kritériumi miatt itt elsősorban csak a belső közlekedési feltételek javítását hivatott elősegíteni a cél teljesítése (külön figyelemmel a közösségi és a kerékpáros közlekedésre), mivel a külső közlekedési kapcsolatok fejlesztése inkább az ágazati operatív programok fókuszát képezi.

A cél kapcsolódik a TOP 6. prioritásának három intézkedéséhez is: az ipari területek megközelíthetőségét segítő utak és turisztikai célú kerékpárutak fejlesztése révén 6.1, a forgalomcsillapított övezetek és csapadékvíz elvezetés utak állapotára gyakorolt hatása által a 6.3, illetve a közösségi közlekedés fejlesztése miatt pedig a 6.4. intézkedés céljaihoz.

2. *A nemzetközileg versenyképes gazdaság igényeit kielégítő infrastruktúra-fejlesztés, a gazdasági szereplőket támogató környezet kialakítása*

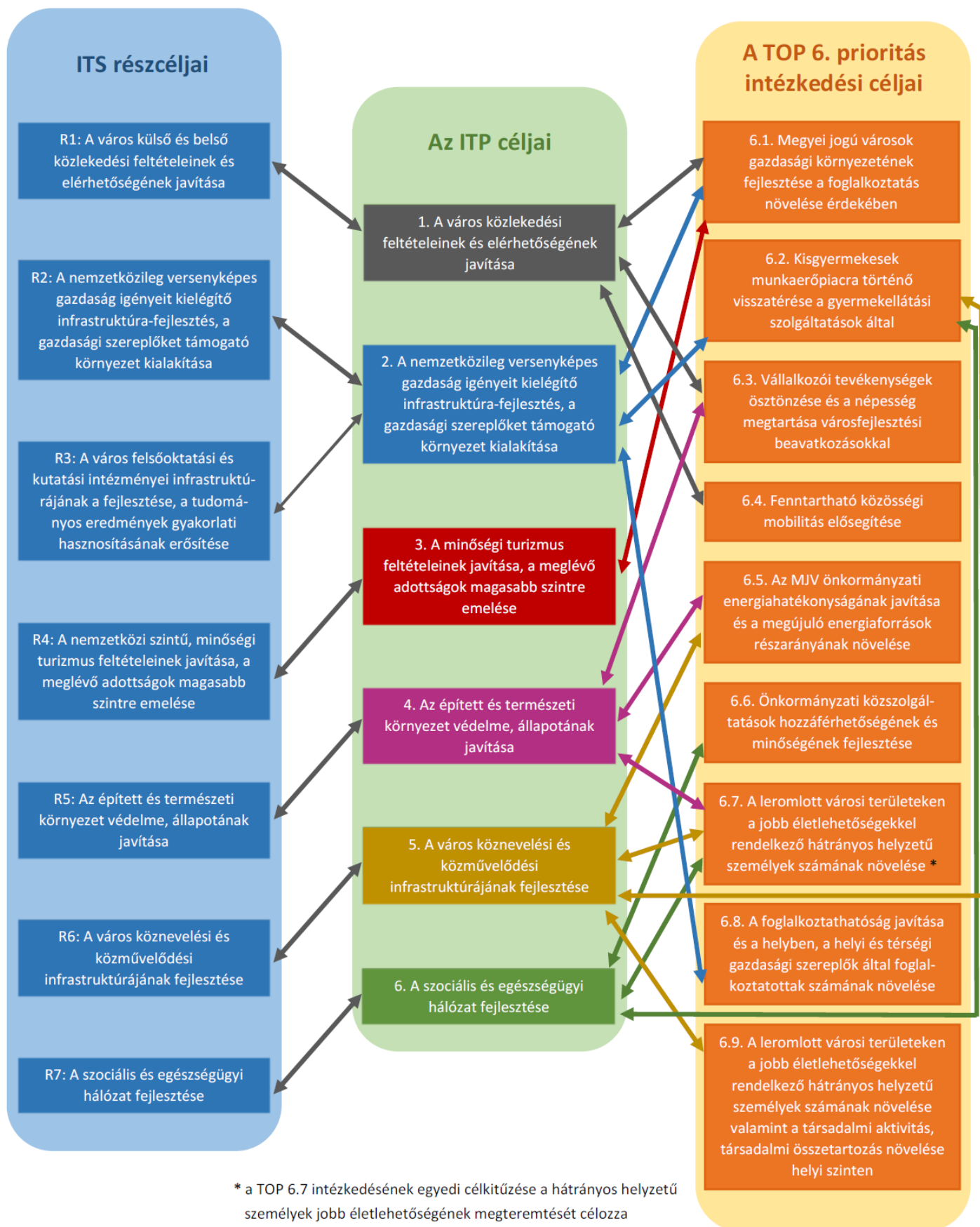
A cél az ITS R2 céljával gyakorlatilag megegyezik, a gazdaságfejlesztést célzó önkormányzati infrastruktúra-fejlesztések megvalósítását tartja szem előtt.

A célkitűzés kapcsolódik a TOP 6.1. intézkedésének célkitűzéséhez az ipari infrastruktúra fejlesztések által, de hozzájárul a 6.2 intézkedés céljához a kisgyermekesek munkába állásának támogatása révén, illetve támogatja a 6.8 cél elérését is a munkaerő elhelyezkedésének segítése, valamint ehhez kapcsolódóan a befektetés-ösztönzési és vállalkozásfejlesztési tevékenység útján.

3. *A minőségi turizmus feltételeinek javítása, a meglévő adottságok magasabb szintre emelése*

A cél elsősorban a helyi és térségi szintű turisztikai fejlesztésekre fókuszál az ITS R4 rész céljából kiindulva, figyelemmel a TOP a turisztikai fejlesztések terén alkalmazott támogatási logikájára. A TOP 6. prioritásán belül ez az ITP cél a 6.1. intézkedés céljának megvalósításához járul hozzá a turisztikai vonzerő fejlesztése által.

1. ábra. Debrecen Integrált Területi Programja céljainak kapcsolódása az ITS és a TOP 6. prioritás céljaihoz

4. Az épített és természeti környezet védelme, állapotának javítása

Az ITS R5 céljának elérése az ITP-nek is az egyik legfontosabb célterülete. Ide tartoznak többek között a Debrecenben hangsúlyos a TOP által támogatott csapadékvíz-elvezető rendszerek fejlesztései, a zöldterületek megújítása vagy a forgalomcsillapított zónák.

Ebből kifolyólag a célkitűzés elsősorban a TOP 6.3 intézkedéséhez kapcsolódó cél elérését segíti (forgalomcsillapított övezetek, zöld város, csapadékvíz-elvezetés), ugyanakkor a 6.5 cél teljesítéséhez is hozzájárul az épületállomány energetikai megújítása miatt és a szociális városrehabilitáció akcióterületén az épületek felújítása okán a 6.7 célt is támogatja.

5. A város köznevelési és közművelődési infrastruktúrájának fejlesztése

Az ITS R6 rész céljával megegyezik a cél, amely az igen kiterjedt és szerteágazó önkormányzati tulajdonú köznevelési és közművelődési infrastruktúra fejlesztését célozza.

Az ITP 5. célja négy TOP intézkedés céljának eléréséhez is kapcsolódik. Ennek megfelelően az óvodai férőhelyek bővítése és korszerűsítése által a 6.2, az épületek energetikai korszerűsítése miatt a 6.5, a szociális városrehabilitáció során a közösség fejlesztését és képzését lehetővé tevő terek kialakítása révén a 6.7, az ESZA jellegű közösségi és felzárkóztató programok segítségével pedig a 6.9 TOP intézkedések céljait támogatja.

6. A szociális és egészségügyi hálózat fejlesztése

A szociális és egészségügyi alapellátások és szolgáltatások infrastrukturális fejlesztései képezik a cél fókuszát az ITS R7 tematikus céljához hasonlóan.

A bölcsődei férőhelyek felújítása és bővítése, a szociális és az egészségügyi alapellátás minőségének és hozzáférhetőségének javítása, valamint a hátrányos helyzetűek szociális gondozása és fejlesztése által a cél segíti a TOP 6.2, 6.6 és 6.7 intézkedéseivel kapcsolódó célok elérését.

Már az Integrált Településfejlesztési Stratégia tervezésekor is meghatározó szempont volt az integráltság szempontjainak érvényesítése, amely **integráltság az ITP céljai szintjén** is megjelenik. Az ITS-ből levezetett ITP célok egymással is kapcsolatban állnak, amelyek közül itt a főbb összefüggések kerülnek kiemelésre. Az ITP 1. *A város közlekedési feltételeinek és elérhetőségének javítása* célja elsősorban a gazdaságfejlesztést támogató 2. és a turizmusra koncentrálni 3. célokat támogatja, hiszen ezek megvalósulása hatékony közlekedés nélkül nem lehet megfelelő. A gazdaság erősítése (2. cél) természetesen kölcsönhatásban áll a köznevelési közművelődési infrastruktúra (5. cél) és a szociális és egészségügyi hálózat (6. cél) fejlesztésével, de a környezet állapotára (4. cél) is hatással van. Ugyancsak kézenfekvő, hogy az épített és természeti környezet állapota (4. cél) szoros kölcsönhatásban áll a turizmussal (3. cél), ugyanakkor hatást gyakorol a köznevelésre és közművelődésre (5. cél), illetve az egészségügyre és a szociális ellátásra is (6. cél). Természetesen az integráltság az ITP-ben tervezett beavatkozások között is megjelenik, a fejlesztések vonatkozásában meglévő legfontosabb szinergiákat a 4. fejezet tárgyalja.

Az ITP többségében gazdaságfejlesztési tartalmú, versenyképességi fókuszú célokat fogalmaz meg, amelyek a munkahelyteremtést is szolgálják, emellett a településfejlesztési beavatkozások esetében is előtérbe kerül a gazdaságfejlesztés. Ebből egyértelműen levezethető, hogy **az ITP célrendszere illeszkedik a nemzeti szintű fejlesztéspolitika logikájához**. Az OFTK átfogó céljai közül az „Értékteremtő, foglalkoztatást biztosító gazdasági fejlődés” céllal a legszorosabb az ITP céljainak kapcsolódása (1, 2 és 3 ITP cél), míg az OFTK specifikus céljai közül leginkább a „Versenyképes, innovatív hálózati gazdaság”, a „Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés”, a „Többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat” és az „Összekapcsolt terek: az elérhetőség és mobilitás biztosítása” a leginkább relevánsak Debrecen szempontjából.

A debreceni ITP tervezése során fontos szempont volt az összhang megteremtése Hajdú-Bihar Megyei Integrált Területi Programjával is. A két területi szereplő már az ITS tervezése alkalmával is folyamatosan összehangolta elképzeléseit, amelyre a közösen létrehozott és működtetett Megyei Területfejlesztési Konzultációs Fórum biztosította a keretet. Emellett az ITP tervezése során is történtek konzultációk az illeszkedés biztosítása végett, amelyek alapján a TOP következő intézkedései esetében mutatkozik együttműködési lehetőség:

- **1.1-es intézkedés:** a TOP gazdaságfejlesztési témakörében Hajdú-Bihar megyében is meghatározó szerepe lehet annak, hogy Debrecenben milyen fejlesztések valósulnak e téren, hiszen a megyei jogú város gazdasági potenciálja és befektetőket vonzó képessége igen jelentős. A Debrecenben működő, vagy betelepülő nagyobb vállaltok és KKV-k esetében lehetőség van beszállítói kör betelepülésére a megye más településeinek ipari parkjaiba, iparterületeire is, erősítve az integráltságot, a gazdasági kapcsolatokat.
- **1.2-es intézkedés:** Debrecenben több nemzetközi, vagy országos jelentőségű rendezvény kerül rendszeresen lebonyolításra, amelyekhez kapcsolódási pontokként jelenhetnek meg a hajdú-bihari turisztikai fejlesztések és rendezvények.
- **3.1-es intézkedés:** a közlekedésfejlesztés is olyan tématerület, melynek fejlesztései egyértelmű kapcsolódási pontokat mutatnak Hajdú-Bihar megye, illetve Debrecen között. Elsősorban a kerékpáros közlekedés fejlesztése, kerékpárutak építése kapcsán lehetséges együttműködés.
- **5.1-es intézkedés:** a foglalkoztatási paktum olyan témakör, ahol egyértelmű az együttműködés szükségessége. A megyei paktum területi, míg a debreceni helyi szintű, ugyanakkor nyilvánvaló, hogy a programok összehangolása nélkül nehéz lenne a paktumokat hatékonyan működtetni, hiszen több ezer ember képzéséről, fejlesztéséről, támogatásáról van szó. Ezért a megye és Debrecen a paktumjaik megvalósításának ütemezését is összehangolja.

Az ITP keretében a TOP forrásai révén megvalósuló fejlesztések **külső kapcsolatrendszere** is fontos, ugyanis az ITP beruházásai akkor lehetnek még hatékonyabbak, ha egyéb ágazati operatív programokból megvalósuló fejlesztésekhez is kapcsolódhatnak, azokkal összhangban készülhetnek el. Debrecenben az ITP-ben tervezett fejlesztések több ágazati operatív program irányába is kapcsolódási lehetőséget jelentenek:

- a *Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (GINOP)* irányába számos kapcsolódási pont mutatkozik. Egyrészt a TOP-ból megvalósítható ipari park fejlesztéseket jól egészítik a GINOP 1. prioritásának többségében magántulajdonú ipari park fejlesztésére vonatkozó

támogatásai, illetve a KKV-k fejlesztésére fordítható forrásai. A GINOP 2. prioritásának innováció- és kutatásfejlesztési, valamint a 3. prioritás infokommunikációra rendelkezésre álló forrásai is kapcsolódnak az önkormányzati iparterület fejlesztésekhez, támogatva Debrecen innovatív, tudásalapú gazdaság kiépítését támogató céljait. Emellett az ITP foglalkoztatási paktum programját jól egészítik ki a GINOP 5. és 6. prioritásának foglalkoztatást és versenyképes munkaerő fejlesztését célzó keretei. A GINOP 7. prioritása által támogatott kiemelt jelentőségű kulturális és természeti örökséghelyszínek fejlesztéséhez kapcsolódnak a TOP-ból megvalósuló helyi jelentőségű fejlesztések.

- Az ITP keretében tervezett családbarát, munkába állást segítő intézmények fejlesztését (óvoda és bölcsőde felújítás, férőhelybővítés) egészítik ki az *Emberi-Erőforrás Fejlesztési Operatív Program EFOP* keretében elérhető támogatások, amelyek a már állományban lévő bölcsődei dolgozók, (óvoda)pedagógusok képzését ösztönzik. Ugyancsak az EFOP kompetenciájába tartoznak az ITP-ben tervezett szociális alapszolgáltatásokon túlmutató, az állami szociális és gyermekvédelmi szakellátáshoz kapcsolódó infrastrukturális fejlesztések, valamint a teljes szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szektorban megvalósuló ESZA fejlesztések. Ezen túl az EFOP átfogó módszertant biztosít a TOP-ból finanszírozott helyi közösségfejlesztési programokhoz és mentorhálózatot működtet.
- Az *Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program (IKOP)* a debreceni ITP közlekedésfejlesztést és elérhetőséget javító céljaihoz és projektjeihez is kapcsolódik mindenekelőtt a nagyléptékű, kötöttpályás közösségi (villamos, vasút) közlekedési projektek megvalósítása által (pl. Intermodális Községi Közlekedési Központ; Püspökladány-Debrecen vasútvonal korszerűsítése; az M35 autópálya továbbépítése dél felé, amely az ITP-ben tervezett iparterületi fejlesztés megközelíthetőségét is segíti).

3. Az ITP forrásallokációja

Debrecen MJV teljes, kormányhatározatban megadott ITP **keretösszege: 43,32 Mrd Ft**, ez az összeg képezi a forrásallokáció keretét a TOP 6. prioritásán belül.

A TOP 6. prioritásán belül intézkedésenként rögzített forrásallokáció azt hivatott biztosítani, hogy TOP szinten a kapcsolódó output indikátorok célértékei a 2014-2020-as költségvetési időszak végére teljesüljenek. Mivel azonban a megyei jogú városok fejlesztési igényei jelentősen eltérőek lehetnek mind nagyságrendjüket, mind pedig belső tematikus struktúrájukat tekintve, ezért az MJV-knek lehetősége van arra, hogy – a TOP alap forráselosztási struktúrából kiindulva – valós helyi igényeiknek megfelelően alakítsák ki a forrásfelhasználás intézkedések közötti belső arányait. Az RFP IH a megyei jogú városok igényeinek összegzése után 2015. május 5-én megküldte Debrecen részére a végleges, kötelezően alkalmazandó intézkedésenkénti forrásallokációs táblázatot, ezért az ITP végleges verziójában ennek, illetve a TOP 3. sz. módosítása keretében a 6.8 intézkedésről a 6.2 intézkedésre történt 2,1 Mrd Ft-os forrásátcsoportosításnak megfelelően történt a keretösszeg elosztása (1. táblázat).

1. táblázat: Debrecen ITP forráskeretének saját igényre alapozott felosztása

TOP 6. prioritás intézkedései	6.1 Gazdaság-fejlesztés	6.2 Családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztése	6.3 Gazdaság-élénkítő és népszerűség-megtartó városfejlesztés	6.4 Fenntartható városi közlekedés-fejlesztés	6.5 Önkormányzatok energia-hatékonyságának és a megújuló energia-felhasználás arányának növelése	6.6 Városi közszolgáltatások fejlesztése	6.7 Leromlott városi területek rehabilitációja	6.8 Gazdaság-fejlesztéshez kapcsolódó foglalkoztatás-fejlesztés	6.9 Társadalmi kohéziót célzó helyi programok	Ellenőrzés
Forrást biztosító Strukturális Alap megnevezése	ERFA	ERFA	ERFA	ERFA	ERFA	ERFA	ERFA	ESZA		
TOP 6. prioritás intézkedései közötti forrásmegosztás (Mrd Ft)	115,420	33,911	72,030	34,455	61,271	20,924	9,182	28,433	11,415	387,04
Az mfv forráskeretének megoszlása a TOP 6. prioritás intézkedései között (Mrd Ft)	12,918	3,795	8,062	3,856	6,858	2,342	1,028	3,182	1,278	43,32
Az egyes TOP prioritásokon belül az intézkedések közötti saját igényeken alapuló forrásmegosztás (Mrd Ft)	12,918	5,900	8,062	3,856	6,858	2,342	0,590	1,515	1,278	43,32

Az 1. táblázatból látható, hogy a Debrecen MJV által a város igényeire alapozva tervezett forrásallokáció a 6.2, a 6.7 és a 6.8 intézkedések kivételével megegyezik a TOP 6. prioritásában javasolt eredeti forrásmegosztással és teljesen egyezik az IH által 2015. május 5-én megküldött kötelezően alkalmazandó forrásallokációval (2. táblázat).

2. táblázat: A TOP belső megosztáshoz képest alkalmazott saját felosztás változásainak indoklása

Eltérés rövid indoklása:	
6.1 Gazdaságfejlesztés	A forrásallokáció megegyezik a TOP intézkedésre eső belső arányával.
6.2 Családbarát, munkába állást segítő intézmények, köz-szolgáltatások fejlesztése	A forrásallokáció magasabb a TOP intézkedésre eső belső arányánál. A TOP 3. sz. módosításával összhangban 2,1 Mrd Ft forrás átcsoportosításra került sor a 6.8 intézkedésről (RFP IH 2018.10.16-i keltezésű levelével összhangban).
6.3 Gazdaság-élénkítő és népesség-megtartó városfejlesztés	A forrásallokáció megegyezik a TOP intézkedésre eső belső arányával.
6.4 Fenntartható városi közlekedés-fejlesztés	A forrásallokáció megegyezik a TOP intézkedésre eső belső arányával.
6.5 Önkormányzatok energia-hatékonyságának és a megújuló energia-felhasználás arányának növelése	A forrásallokáció megegyezik a TOP intézkedésre eső belső arányával.
6.6 Városi köz-szolgáltatások fejlesztése	A forrásallokáció megegyezik a TOP intézkedésre eső belső arányával.
6.7 Leromlott városi területek rehabilitációja	A forrásallokáció elfogadja az RFP IH által 2015.05.05-én küldött kötelező allokációt.
6.8 Gazdaság-fejlesztéshez kapcsolódó foglalkoztatás-fejlesztés	A forrásallokáció alacsonyabb a TOP intézkedésre eső belső arányánál. A TOP 3. sz. módosításával összhangban 2,1 Mrd Ft forrás átcsoportosításra került a 6.2 intézkedésre (RFP IH 2018.10.16-i keltezésű levelével összhangban).
6.9 Társadalmi kohéziót célzó helyi programok	A forrásallokáció megegyezik a TOP intézkedésre eső belső arányával.

Az intézkedésenkénti forráskeretek felhasználási módok szerinti megosztása

A TOP 6. prioritásának egyes intézkedésein belül a valós igények szerint meghatározott forráskeretet a megyei jogú város a következő négy formában használhatja fel:

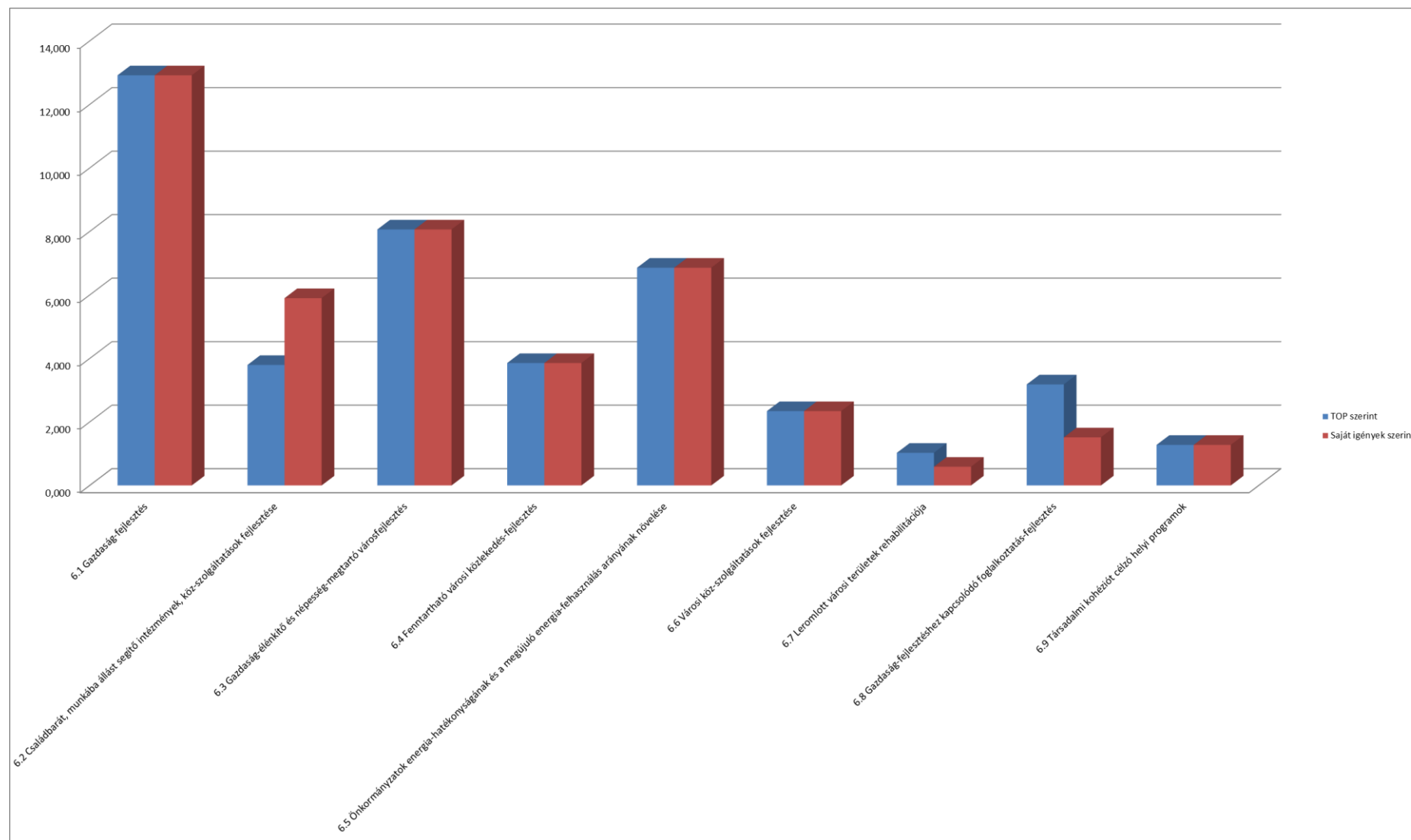
1. **MJV önkormányzat fejlesztései:** ebbe a felhasználási módba az MJV Önkormányzatának saját fejlesztései, valamint az önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok által megvalósításra kerülő fejlesztések. Az MJV önkormányzat fejlesztési elképzelései esetében IH által előkészített felhívások alapján fog az MJV önkormányzat támogatási kérelmet készíteni. A végső döntést ebben az esetben is az IH vezetője mondja ki. Ezek az intézkedéseként megjelenő konkrét fejlesztési elképzelések alkotják együttesen az ITP szintjén az **MJV fejlesztési csomagot**.
2. **Kiemelt kedvezményezett csoport(ok)ra vonatkozó keret:** az adott intézkedés/konstrukció esetében támogatásra jogosult szereplők közül az MJV előnyben részesíthet bizonyos kedvezményezett csoportokat (nem MJV önkormányzat, hanem pl. egyház, civil szervezetek, jogszabályban meghatározott építetők, fenntartók stb.) egy bizonyos keretösszeg erejéig. **Fontos, hogy az egyes intézkedéseken belül nem kötelező a keret létrehozása, csak ott érdemes alkalmazni ahol valóban indokolt és alátámasztható.**
3. **Minden helyi szereplő által felhasználható keret:** az OP-ban megjelenített egyéb szereplők által megvalósításra szánt beavatkozások finanszírozására szolgál. A forráselosztás felhívás alapú, azaz az adott keret erejéig az MJV közreműködésével az IH felhívásokat készít, amelyekre a specifikációban meghatározott bármely szereplő támogatási kérelmet nyújthat be.

Debrecen Integrált Területi Programja intézkedésenkénti forráskereteinek **felhasználási módok szerinti tervezett megosztását** a 2. ábra, valamint a 3. ábra és a 3. táblázat mutatja be.

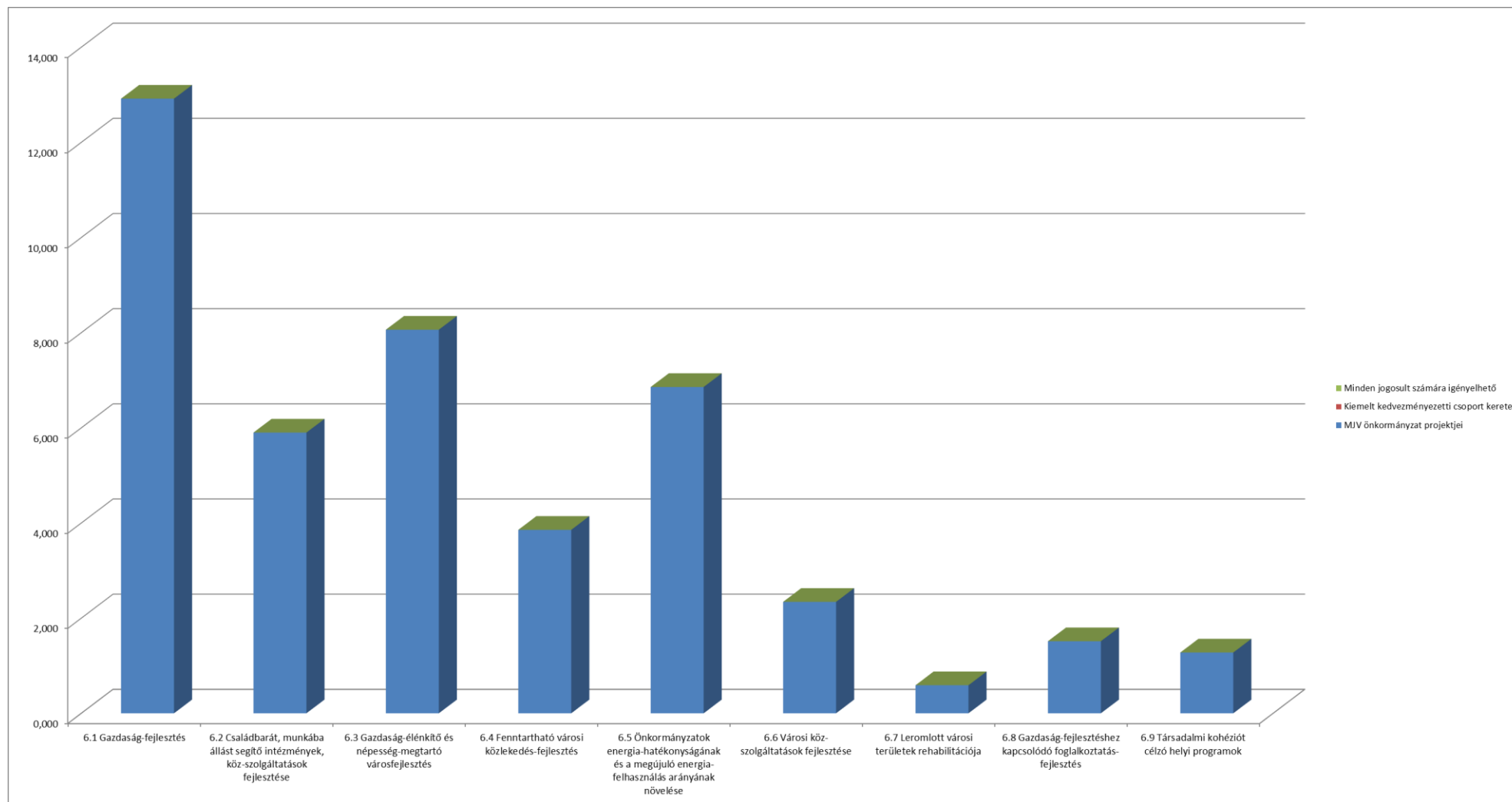
A Debrecen számára az 1702/2014. (XII. 3.) Korm. határozat alapján biztosított TOP **forráskeret felhasználási módok szerinti indoklása** a következő:

1. **MJV önkormányzat fejlesztései:** Debrecen ITP-je a forráskeret felhasználási módjait tekintve az önkormányzat fejlesztéseit részesíti előnyben, a Debrecen rendelkezésére álló teljes (43,32 Mrd Ft) TOP keret egésze ebbe a forrásfelhasználási módba tartozik. Ez a dominancia abból adódik, hogy Debrecen MJV Önkormányzata már az ITS tervezésekor elkezdte a TOP-hoz kapcsolódó projektlistájának összeállítását és számos olyan konkrét fejlesztési igény fogalmazódott meg, amelyek költsége a rendelkezésre álló keret nagy részét lefedi. A közvetlenül az MJV forráskeretbe tartozó fejlesztések által biztosítható leginkább, hogy az ITP keretében megvalósuló beavatkozások a városi stratégiai célokkal egyező módon, a lehető legnagyobb mértékben járuljanak hozzá a célul kitűzött gazdaság- és foglalkoztatás-fejlesztés eléréséhez.
2. **Kiemelt kedvezményezett csoportokra vonatkozó keretet** Debrecen nem tervez. Ha valamely fejlesztés esetében releváns, az önkormányzat az érintett szereplőkkel konzorciumban valósítja majd meg az adott projekteket.
3. **Minden helyi szereplő által felhasználható keretet** az önkormányzat nem tervez. A városrehabilitációs programokhoz kapcsolódó kiegészítő kisléptékű fejlesztések megvalósításába (közösségépítés, képző és felzárkóztató programok stb.) bevonásra kerülnek civilek, de az önkormányzattal konzorciumi formában pályáznak majd.

2. ábra. Debrecen MJV forrásának megoszlása a TOP belső arányok, valamint a saját igények alapján (Mrd Ft)

3. ábra: Az egyes intézkedésekre jutó, saját igényre alapozott keretösszeg forrás-felhasználási módok közötti abszolút megoszlása (Mrd Ft)

3. táblázat: Az egyes intézkedésekre jutó, saját igényre alapozott keretösszeg forrás-felhasználási módok közötti abszolút megoszlása (Mrd Ft)

		6.1 Gazdaság-fejlesztés	6.2 Családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztése	6.3 Gazdaság-élénkítő és népesség-megtartó városfejlesztés	6.4 Fenntartható városi közlekedés-fejlesztés	6.5 Önkormányzatok energia-hatékonyágának és a megújuló energia-felhasználás arányának növelése	6.6 Városi közszolgáltatások fejlesztése	6.7 Leromlott városi területek rehabilitációja	6.8 Gazdaság-fejlesztéshez kapcsolódó foglalkoztatás-fejlesztés	6.9 Társadalmi kohéziót célzó helyi programok	Ellenőrzés
Forráskeret felhasználási módok	MJV önkormányzat projektjei	12,918	5,900	8,062	3,856	6,858	2,342	0,590	1,515	1,278	43,319
	Kiemelt kedvezményezett csoport kerete	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	Minden jogosult számára igényelhető	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	Összesen:	12,918	5,900	8,062	3,856	6,858	2,342	0,590	1,515	1,278	43,319
	Prioritáson belüli intézkedésenkénti forrásmegosztás (Mrd Ft)	12,918	5,900	8,062	3,856	6,858	2,342	0,59	1,515	1,278	

Intézkedés kódja	6.1.	6.2.	6.3.	6.4.	6.5.	6.6.	6.7.	6.8.	6.9.
A forráskeret felhasználási módok részletezése									
A forráskeret felhasználási módok indoklása		A 6.8. intézkedéséről 2,1 Mrd Ft került átcsoportosításra a 6.2. intézkedésre, amely összeg kizárólag új bölcsődei férőhelyek létesítésére fordítható.							

4. MJV fejlesztési csomag

A Debrecen számára alokált teljes TOP forráskeret 100 %-át kitevő MJV fejlesztési csomagba azok az 1. forrás-felhasználási módba sorolt konkrét fejlesztési elképzelések tartoznak, amelyek kedvezményezettje Debrecen MJV Önkormányzata. A fejlesztési csomag összeállítása a város sajátos szükségleteinek és fejlesztési igényeinek figyelembe vételével történt, szem előtt tartva az integráltság szempontjait. Az összesen 43,32 Mrd Ft költséggel tervezett MJV fejlesztési csomagba tartozó projektek becsült forrásigényét a 4. táblázat mutatja be:

4. táblázat: Debrecen MJV fejlesztési csomag elemei és becsült forrásigénye

Intézkedés megnevezése	Fejlesztési elképzelések / beavatkozás megnevezése	A fejlesztési elképzelés /beavatkozás becsült költsége (Ft)	Első forrásfelhasználási mód keret összege (az adat forrása a 3. munkalap)
6.1 Gazdaság-fejlesztés	az intézkedés fejlesztési elképzelései összesen	12 918 000 000	12 918 000 000
	Debrecen déli gazdasági övezet infrastruktúrájának fejlesztése	4 908 000 000	
	Debreceni Inkubációs Központ létrehozása	1 610 000 000	
	A helyi termékek piaca-jutását segítő program (piaccsarnok Tócsókertben)	200 000 000	
	Turisztikai célú kerékpárút fejlesztési program 1. ütem	244 475 000	
	Egyházakat érintő turisztikai célú fejlesztések Debrecenben	100 000 000	
	Az egykori Magyar Gördülőscsapágy Művek helyén lévő gazdasági terület jobb megközelíthetőségének biztosítása	800 000 000	
	Debreceni gazdasági területek elérhetőségének fejlesztése	4 055 525 000	
	Innovációs iparterület elérhetőségének javítása	440 000 000	
	A Debreceni Egyetem Ipari Park elérhetőségének kiépítése a 33 főút felől.	560 000 000	
6.2 Családbarát, munkába állást segítő intézmények, köz-	az intézkedés fejlesztési elképzelései összesen	5 900 000 000	5 900 000 000
	A bölcsődei ellátás feltételeinek javítása a meglévő bölcsődei intézményekben - 1. ütem	719 162 000	
	A bölcsődei ellátás feltételeinek javítása a meglévő bölcsődei intézményekben - 2. ütem	788 364 000	
	Óvodafejlesztés a meglévő intézményekben - 1. ütem	1 100 000 000	
	Óvodafejlesztés a meglévő intézményekben - 2. ütem	113 933 000	
	A bölcsődei ellátás feltételeinek javítása új bölcsődék kialakításával tervezett Debrecenben.	661 980 000	
	Óvodafejlesztés új óvoda kialakításával Debrecenben.	416 561 000	
	Új bölcsődei férőhelyek kialakítása Debrecenben	2 100 000 000	

6.3 Gazdaság-élénkítő és népesség-megtartó	az intézkedés fejlesztési elképzelései összesen	8 062 000 000	8 062 000 000
	A Vénkert lakótelep gazdaságélénkítő környezeti megújítása	613 000 000	
	Az Újkerti lakótelep gazdaságélénkítő környezeti megújítása	653 000 000	
	A Sestakerti lakótelep gazdaságélénkítő környezeti megújítása	181 000 000	
	A Libakert lakótelep gazdaságélénkítő környezeti megújítása	239 000 000	
	A Dobozi kert gazdaságélénkítő környezeti megújítása	296 000 000	
	Debrecen Belvárosának innovatív rekonstrukciója	1 775 000 000	
	A Tócskerti lakótelep gazdaságélénkítő környezeti megújítása	719 000 000	
	A Tócsóvilgyi lakótelep gazdaságélénkítő környezeti megújítása	428 000 000	
	A Sóház lakótelep gazdaságélénkítő környezeti megújítása	141 000 000	
	Petőfi tér rekonstrukciója	900 000 000	
	A Bem tér gazdaságélénkítő környezeti megújítása (SC)	300 000 000	
	Csapadékvíz elvezető rendszer kiépítése a Nagysándortelep-Vulkán-telep Akcióterület érintett utcáiban	450 000 000	
	Debrecen, keleti városrész csapadékvíz elvezetésének rendezése	467 000 000	
	Csapadékvíz elvezető rendszer kiépítése több helyen	900 000 000	
6.4 Fenntartható városi közlekedés-fejlesztés	az intézkedés fejlesztési elképzelései összesen	3 856 000 000	3 856 000 000
	Belvárosi forgalomszervezés és kerékpárút kialakítás	548 000 000	
	Északi városrész forgalomszervezés és kerékpárút kialakítás	550 000 000	
	Nyugati városrész forgalomszervezés és kerékpárút kialakítás	535 000 000	
	A kiskörút nyugati része befejező szakaszának megépítése	1 300 000 000	
	Kismacs kerékpárút kialakítás	356 000 000	
	Keleti városrész forgalomszervezés és kerékpárút kialakítás	567 000 000	
6.5 Önkormányzatok energia-hatékonyságának és a megújuló	az intézkedés fejlesztési elképzelései összesen	6 858 000 000	6 858 000 000
	A Régi Városháza főépülete rekonstrukciójának 2. üteme	1 095 410 000	
	Az egykori megyei könyvtár épületének felújítása.	110 000 000	
	Oktatási és nevelési intézmények fejlesztése fenntartható energia akcióprogram készítésével (SC) - 1. ütem	1 882 540 000	
	Oktatási és nevelési intézmények fejlesztése (SC) - 2. ütem	3 137 050 000	
	A Zenede (ma Kodály Zoltán Zeneművészeti Szakközépiskola és Zeneiskola) felújítása	398 000 000	
	Városi intézmények energetikai korszerűsítése - 1. ütem	235 000 000	
6.6 Városi köz-szolgáltatások fejlesztése	az intézkedés fejlesztési elképzelései összesen	2 342 000 000	2 342 000 000
	Egészségügyi alapellátás korszerűsítése Debrecenben - 1. ütem	860 704 000	
	Egészségügyi alapellátás korszerűsítése Debrecenben - 2. ütem	289 296 000	
	Család és Gyermejjóléti Központ kialakítása	500 000 000	
	Szociális intézmények fejlesztése	692 000 000	

6.7 Leromlott városi területek rehabilitációja	az intézkedés fejlesztési elképzelései összesen	590 000 000	590 000 000
	Szociális városrehabilitáció a Nagysándortelep-Vulkántelegen	590 000 000	
6.8 Gazdaság-fejlesztéshez kapcsolódó foglalkoztatás-	az intézkedés fejlesztési elképzelései összesen	1 515 000 000	1 515 000 000
	Munkaerő-piaci együttműködés kialakítása és megvalósítása Debrecenben (Foglalkoztatási paktum)	1 515 000 000	
6.9 Társadalmi kohéziót célzó helyi programok	az intézkedés fejlesztési elképzelései összesen	1 278 000 000	1 278 000 000
	A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok megvalósítása Debrecen – Nagymacs városrészen	20 300 000	
	Közösségfejlesztő, képzési és felzárkóztató programok megvalósítása a Nagysándortelep-Vulkántelegen (soft)	177 000 000	
	A helyi identitás és kohézió erősítése Debrecenben (több helyszínen)	1 080 700 000	

Az ITP készítése és az MJV fejlesztési csomag összeállítása során is fontos cél volt, hogy ne egymástól független, pontszerű fejlesztések kerüljenek megfogalmazásra, hanem lehetőség szerint minél nagyobb fokú integráltság jellemezze a programot, annak elemei szinergikus hatást gyakoroljanak egymásra és az egész programra. Debrecen MJV fejlesztési csomagja több szinten is szinergikus hatásokat mutat.

Szinergia az ITP céljaival. A fejlesztési csomag minden eleme hozzájárul egy, de sok esetben akár több ITP cél eléréséhez, ezzel segítve a program hatékonyságát. Például az óvodai férőhelyek felújítását és bővítését célzó program egyértelműen támogatja az 5. ITP cél (A város köznevelési és közművelődési infrastruktúrájának fejlesztése) elérését, ugyanakkor hozzájárul a 2. cél (A nemzetközileg versenyképes gazdaság igényeit kielégítő infrastruktúra-fejlesztés, a gazdasági szereplőket támogató környezet kialakítása) teljesüléséhez, de segíti a 3. cél (Az épített és természeti környezet védelme, állapotának javítása) megvalósulását is.

Az ITP több helyen is szinergikus kapcsolatban áll a debreceni Modern Városok Program (MVP) egyes elemeivel. Debrecen MJV a Modern Városok Programba tartozó projektjei nem támogathatók ugyan a TOP-ból, mivel ezek a projektek fejlesztési szükségletei nem tartoznak a TOP támogatható tevékenységei közé, viszont az ITP számos projektje szoros kapcsolatban van a MVP egyes elemeivel, jól kiegészítve egymást, erősítve a projektek hatását. A Modern Városok Program projektjei és az ITP Debrecen MJV fejlesztési csomag elemeinek legfontosabb kapcsolódási pontjait az 5. táblázat foglalja össze.

5. táblázat: Az ITP főbb kapcsolódási pontjai Debrecen Modern Városok Programjával (MVP)

MVP tervezett projektje	ITP kapcsolódó projektjei	Kapcsolat jellege
Innovációs fejlesztési projektek támogatása (Debrecen MJV és a Debreceni Egyetem együttműködésében innovációs projektek támogatása debreceni iparterületeken)	- Debrecen déli gazdasági övezet infrastruktúrájának fejlesztése - Debreceni Inkubációs Központ létrehozása - Innovációs iparterület elérhetőségének javítása - A Debreceni Egyetem Ipari Park elérhetőségének kiépítése a 33 főút felől	Az ITP projektek infrastrukturális oldalról támogatják az MJV projektjét, új iparterület infrastrukturális fejlesztése, innovációt szolgáló inkubációs központ, illetve ezek elérhetőségének javítása által.
Intermodális közlekedési csomópont kialakítása (közösségi közlekedési módok integrált összekapcsolása (vasút, távolági és helyközi busz, helyi közösségi közlekedés), csomópont átépítéssel és a 4. sz. főút térszín alá süllyesztésével)	- Petőfi tér rekonstrukciója - A belváros forgalomtechnikájának javítása és kerékpárosbaráttá tétele	A Petőfi tér rekonstrukciója szervesen kapcsolódik a vasúti főpályaudvar környékén megvalósuló MVP fejlesztéshez, mivel a Petőfi tér közvetlenül a csomópont mellett található, a közlekedési központot a téren keresztül lehet majd megközelíteni. A belváros forgalomtechnikájának javítása és kerékpárosbaráttá tétele az intermodális csomóponttal együtt javítja a városrész közlekedését.
Új ipari park kialakítása	- Debrecen déli gazdasági övezet infrastruktúrájának fejlesztése - Innovációs iparterület elérhetőségének javítása	Az új ipari parkhoz kapcsolódó alapvető közművek kiépítése az ITP projekt keretében történik, illetve az új ipari park elérhetőségét is támogatja az ITP útcsatlakozás kiépítésével.
Debreceni Nemzetközi Repülőtér technikai fejlesztése (forgalomirányításhoz, pályához, terminálhoz kapcsolódó fejlesztések)	- Debrecen déli gazdasági övezet infrastruktúrájának fejlesztése	Az iparterület betelepítésére és nemzetközi elérhetőségére a Repülőtér közelsége pozitív hatást gyakorol
Nemzetközi Iskola létrehozása (egységes, óvodától érettségig tartó nemzetközi rendszerű képzés létrehozása)	- Debrecen déli gazdasági övezet infrastruktúrájának fejlesztése	A nemzetközi iskola jelentős vonzótevényt jelent a külföldi befektetések letelepítése szempontjából, amely elősegíti az új iparterület feltöltését
Csokonai Nemzeti Színház felújítása (az épület és a technika komplex felújítása)	-----	-----
A debreceni nagyerdő program befejezése (a Strandfürdő fejlesztése)	- Északi városrész forgalomszervezése és kerékpárút kialakítása	Az ITP projekt keretében több olyan forgalomszervezési beruházás valósul meg, amelyek a jobb megközelítés biztosítása révén elősegítik a Nagyerdő vonzerejének kihasználását

A fejlesztési csomag elemei között több szinten is megfigyelhető a szinergia.

- A TOP 6. prioritásának egy adott intézkedésébe tartozó projektek egymással szoros kapcsolatban állva egyrészt a tematikus integráltság jegyeit viselik magukon, mivel egy adott városi szükségletként felmerülő tématerület igényeinek kielégítését célozzák, másrészt jellemző, hogy a projektek egymáshoz is kapcsolódnak, egymás hatását is erősítik. Például a TOP 6.2 Családbarát, munkába állást segítő köz-szolgáltatások fejlesztése intézkedés keretében támogatható projektek mind a kisgyermekesek munkába állását hivatottak segíteni, ugyanakkor az óvodai férőhelyek felújítása és bővítése figyelemmel van a bölcsődei férőhelyek számának növekedésére is hozzájárulva ezzel egy összehangolt jól működő rendszer megvalósításához.
- Azok a projektek, amelyek az ITS-ben kijelölt valamilyen akcióterülethez tartoznak a fentiekén túlmenően még nagyfokú területi integráltsággal is jellemezhetők, amelynek következtében különösen erős szinergikus hatást gyakorolnak az adott terület fejlődésére. Ezen túlmenően természetesen az egyes akcióterületi projektek egymással is szoros kapcsolatban állva, egymás hatását erősítve és kiegészítve mind az adott terület fejlesztési szükségleteinek kielégítését szolgálják, azaz a belső szinergia is erős. Például egy szociális városrehabilitációs akcióterületen tervezett kerékpárút kialakítása egyrészt segíti az akcióterület belső közlekedését, köztük a szintén projektelem közösségi ház megközelítését, másrészt a városi hálózatra kapcsolódva a helyben el nem érhető szolgáltatások hozzáférhetőségét is növeli. A közösségi ház pedig egyúttal helyet biztosít a lakosság felzárkóztatását célzó közösségi, képzési és egyéb programoknak.
- Azok a projektek, amelyek egy adott hálózat részét képezik, szintén szorosabb kapcsolatban, hálózati szinergiában is állnak, erősítik az adott rendszer funkcióját és használhatóságát még akkor is, ha a város két egymástól távoli pontján valósulnak meg. Tipikusan ilyen projektek például a városi hálózat részét képező kerékpárutak, vagy a közösségi közlekedés fejlesztését célzó beavatkozások.
- Szinergikus hatások akkor is fennállhatnak egyes projektek között, ha azok sem témájukban, sem területileg nem mutatnak integráltságot. Például egy belvárosi „zöld város” funkciót támogató forgalomcsillapított övezet hatását nagyban növeli, ha kiépülnek a belváros elkerülését biztosító útvonalak és csomópontok, illetve fejlesztik a közösségi és a kerékpáros közlekedés útvonalait is.

Az MJV fejlesztési csomag TOP intézkedés szintű rövid tartalmi összefoglalása, külső szinergiák

6.1. Gazdaságfejlesztés. Az ebbe az intézkedésbe tartozó fejlesztési elképzelések mindegyike gazdaságfejlesztési fókuszú. Az intézkedéshez tartozó beruházások közül a legnagyobb volumenű projektjavaslat a *Debrecen déli gazdasági övezet infrastruktúrájának fejlesztése* (a város déli részén, kiváló logisztikai fekvéssel rendelkező ipari terület kialakítását célozza, mivel a debreceni ipari parkok jórészt már megteltek), illetve a *Debreceni Inkubációs Központ létrehozása* (KKV-k számára nyújt majd helyszínt és lehetőséget új technológiai, termék és szolgáltatásfejlesztéshez). Emellett gazdasági területek elérhetőségét javító útfejlesztések szerepelnek a fejlesztési elképzelések között, valamint turisztikai célú beruházások. A forrás-felhasználási módokat tekintve az intézkedéshez tartozó

fejlesztési elképzelések 100%-a DMJV fejlesztési csomagjába tartozik, mivel ezáltal biztosítható leginkább, hogy az ITP keretében megvalósuló beavatkozások a városi stratégiai célokkal egyező módon, a lehető legnagyobb mértékben járuljanak hozzá a célul kitűzött gazdaság- és foglalkoztatás-fejlesztés eléréséhez.

Először azokat a projekteket szeretné elkezdni a város, amelyek a helyi gazdaság fejlesztéséhez elengedhetetlenek és a késlekedés versenyhátrányt okozna (déli gazdasági övezet infrastruktúrájának fejlesztése), illetve olyan már előkészítettebb, kisebb projekteket, amelyek viszonylag gyorsan indíthatók (piaccsarnokok létesítése, iparterületek elérhetőségének javítása).

Az ITP 6.1. TOP intézkedéshez kapcsolódó fejlesztési elképzelései az OFTK specifikus céljai közül mindenekelőtt „A többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat” és a „Versenyképes, innovatív hálózati gazdaság” elérését támogatják a város gazdaságának erősítése révén. A TOP „(1) Gazdaságélénkítéshez és foglalkoztatási szint növeléséhez szükséges helyi feltételek biztosítása” fejlesztéspolitikai céljának megvalósulását segítik Debrecen fejlesztési elképzelései a helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése, a munkahelyek elérhetőségének javítása, valamint a turisztikai beavatkozások által.

6.2. Családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztése. Az ebbe az intézkedésbe tartozó fejlesztési elképzelések mindegyike a munkába állást, ezáltal a helyi gazdaságot segíti az óvodai és bölcsődei férőhelyek létesítése, illetve a meglévő kapacitások felújítása által. Debrecen jelenleg is kiterjedt bölcsődei és óvodai férőhely-kapacitással rendelkezik, viszont az intézmények állapota jelentős arányban elavult, felújításra szorul. Férőhelyszám bővítésére ott van szükség, ahol a város népesedési viszonyainak változása ezt indokoltá teszi. A tervezett fejlesztések az önkormányzati forrás-felhasználási módba tartoznak, tekintettel egyrészt arra, hogy a jól működő meglévő intézményhálózat is önkormányzati fenntartású, másrészt így biztosítható leginkább a beavatkozásoknak a városi stratégiai célokkal, mindenekelőtt a foglalkoztatással és a gazdaságfejlesztéssel való összhangja.

Az ITP 6.2. TOP intézkedéshez kapcsolódó fejlesztési elképzelései az OFTK „Népesedési fordulat, egészséges és megújuló társadalom” átfogó céljához, illetve a területi specifikus céljai közül mindenekelőtt a „Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés” célhoz kapcsolódnak. A TOP „(2) Vállalkozásbarát és népességmegtartó település-, kiemelten városfejlesztés, az életminőség és társadalmi összetartozás javításához szükséges helyi feltételek biztosítása” fejlesztéspolitikai céljának megvalósulását segítik Debrecen fejlesztési elképzelései a munkába állást segítő intézmények fejlesztése által.

6.3. Gazdaságélénkítő és népességmegtartó városfejlesztés intézkedéshez tartozik számát tekintve a legtöbb Debreceni fejlesztési elképzelés. A tervezett beavatkozások között fontos szerepet játszik a város mára már degradálódott lakótelepeinek gazdaságélénkítő környezeti szempontú megújítása (közösségi terek, zöldfelületek), amely a lakótelepeken található számos lakosságot kiszolgáló kisebb üzlet és vállalkozás igényeit figyelembe véve teremt kedvezőbb lakó és vállalkozási környezetet, amely a lakosság színvonalasabb ellátását is támogatja. Fontos szegmensei a tervezett beavatkozásoknak a

város több részén még kiépítetlen csapadécsatorna-hálózat fejlesztését célzó projektjavaslatok. Emellett a közterületek és közösségi terek, valamint zöldfelületek megújítását és növelését, valamint az ott található kiskereskedelmi üzletek igényeit figyelembe vevő fejlesztések szerepelnek még a javaslatok között. A tervezett fejlesztések az önkormányzati forrás-felhasználási módba tartoznak, tekintettel arra, hogy az érintett közterületek önkormányzati tulajdonban vannak, illetve ezáltal biztosítható a beavatkozások a városi stratégiai célokkal összhangban történő megvalósítása.

Az ITP 6.3. TOP intézkedéshez kapcsolódó fejlesztési elképzelései az OFTK területi specifikus céljai közül mindenekelőtt „A többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat” és a „Vidéki térségek népességeltartó képességének növelése” célok elérését támogatják a gazdasági szempontokat is figyelembe vevő környezeti és zöld város fejlesztések révén. A TOP „(2) Vállalkozásbarát és népességmegtartó település-, kiemelten városfejlesztés, az életminőség és társadalmi összetartozás javításához szükséges helyi feltételek biztosítása” fejlesztéspolitikai céljának megvalósulását segítik Debrecen TOP 6.3 intézkedéséhez kapcsolódó fejlesztései a bel- és csapadék-vízvezetés, illetve a gazdaságélénkítés szempontjait figyelembe vevő zöld város fejlesztések megvalósítása által.

6.4. Fenntartható városi közlekedésfejlesztés. Az intézkedésbe tartozó fejlesztések a környezetbarát közlekedés fejlesztését célozzák. Ennek megfelelően a kerékpárút-hálózat fejlesztését célzó elképzelések éppúgy megtalálhatók benne, mint a gyalogos közlekedés biztonságának fokozása, a forgalomcsillapított övezetek létesítése, vagy a városi csomópontok korszerűsítése. Ezek a beavatkozások az önkormányzati forrás-felhasználási módba tartoznak, egyrészt azért, mivel a közösségi közlekedés önkormányzati kompetencia, másrészt pedig a tervezett beavatkozások önkormányzati tulajdonú közterületeket érintenek. Debrecen célja, hogy fejlesztések megvalósításával növelje a kerékpárosbarát településrészek kiterjedését.

Az ITP 6.4. TOP intézkedéshez kapcsolódó fejlesztési elképzelései az OFTK „Összekapcsolt terek: az elérhetőség és a mobilitás biztosítása” területi specifikus céljához kapcsolódnak. A TOP „(2) Vállalkozásbarát és népességmegtartó település-, kiemelten városfejlesztés, az életminőség és társadalmi összetartozás javításához szükséges helyi feltételek biztosítása” fejlesztéspolitikai céljának megvalósulását segítik Debrecen fejlesztési elképzelései a fenntartható, környezetbarát közlekedés fejlesztése által.

6.5. Önkormányzatok energiahatékonyságának és a megújuló energia-felhasználás arányának növelése. Az intézkedésbe tartozó fejlesztések önkormányzati tulajdonú, többnyire valamilyen közfeladatot ellátó intézmény energiahatékonysági fejlesztését célozzák, figyelemmel a megújuló energia lehetőség szerinti minél nagyobb arányú alkalmazására. Az intézkedésre allokált források mintegy kétharmadát az oktatási-nevelési intézmények energetikai korszerűsítése teszi ki. A másik hangsúlyos területet a Debrecenben igen jelentős kulturális és közművelődési intézmények felújítása jelenti, illetve közigazgatási funkciójú épület energetikai megújítása is szerepel a beavatkozások között. Elkészül továbbá Debrecen Fenntartható Energia Akcióprogramja is. Mivel az épületek önkormányzati tulajdonban vannak, ezért az önkormányzati forrás-felhasználási módba tartoznak az ide kapcsolódó fejlesztések

Az ITP 6.5. TOP intézkedéshez kapcsolódó fejlesztési elképzelései az OFTK „Stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, és környezetünk védelme” specifikus céljához kapcsolódnak. A TOP „(2) Vállalkozásbarát és népességmegtartó település-, kiemelten városfejlesztés, az életminőség és társadalmi összetartozás javításához szükséges helyi feltételek biztosítása: az önkormányzati épületek energiahatékonyságának javítása a hatékony településüzemeltetés és a széndioxid kibocsátás csökkentése érdekében” fejlesztéspolitikai céljának megvalósulását segítik Debrecen fejlesztési elképzelései.

6.6. Városi közszolgáltatások fejlesztése esetében az ITP a debreceni önkormányzati egészségügyi alapellátás és szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának fejlesztését takarja. Az alapellátást nyújtó egészségügyi épületek felújítása és fejlesztése mellett Debrecen a szociális alapellátás fejlesztése is nagy hangsúlyt kap (pl. Családsegítő és gyermekjóléti központ, egyéb szociális intézmények megújítása). Mivel az épületek önkormányzati tulajdonban vannak, ezért az önkormányzati forrás-felhasználási módba tartoznak az ide kapcsolódó fejlesztések.

Az ITP 6.6. TOP intézkedéshez kapcsolódó fejlesztési elképzelései az OFTK „Stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, és környezetünk védelme” specifikus céljához kapcsolódnak. A TOP „(2) Vállalkozásbarát és népességmegtartó település-, kiemelten városfejlesztés, az életminőség és társadalmi összetartozás javításához szükséges helyi feltételek biztosítása: a közszolgáltatások fejlesztése, bővítése az életminőség javítása, és a népesség, különösen a fiatalok megtartása érdekében” fejlesztéspolitikai céljának megvalósulását segítik Debrecen fejlesztési elképzelései.

6.7. Leromlott városi területek rehabilitációja. Debrecen esetében a Nagysándortelep-Vulkán telep ITS-ben kijelölt szociális városrehabilitációs akcióterület fejlesztései sorolhatók ide, ahol közösségi ház létesítése történik a Nagysándortelepen közösségi célú sportpályával kiegészítve, amely a helyi lakosság összefogásának és további fejlesztésének alapfeltétele. Természetesen számos más fejlesztés (pl. szociális bérlakások felújítása, zöldfelület fejlesztés, csapadékcsatorna létesítése, kerékpárút) és soft programelemek is megvalósulnak az akcióterületen, de ezek egy részének finanszírozása más TOP intézkedés keretében történik. A fejlesztések az önkormányzat kompetenciájába tartoznak, mivel az érintett ingatlanok tulajdonosa az önkormányzat.

Az ITP 6.7. TOP intézkedéshez kapcsolódó fejlesztési elképzelései az OFTK „Térségi potenciálokra alapozott, fenntartható térszerkezet” átfogó céljához, illetve a területi specifikus céljai közül mindenekelőtt a „Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés” célhoz kapcsolódnak. A TOP „(2) Vállalkozásbarát és népességmegtartó település-, kiemelten városfejlesztés, az életminőség és társadalmi összetartozás javításához szükséges helyi feltételek biztosítása: a közszolgáltatások fejlesztése, bővítése az életminőség javítása, és a népesség, különösen a fiatalok megtartása érdekében” fejlesztéspolitikai céljának megvalósulását segítik Debrecen fejlesztési elképzelései.

6.8. Gazdaságfejlesztéshez kapcsolódó foglalkoztatás-fejlesztés keretében az ITP elsődleges célja egy debreceni helyi foglalkoztatási paktum létrehozása és a megyei hasonló megállapodással összhangban való működtetése. A paktum magába foglalja a paktum szervezetének létrehozását és működtetését, illetve a Debrecen számára leginkább releváns területeken aktív munkahely-teremtési és foglalkoztatási ESZA programok megvalósítását figyelemmel az ITP keretében megvalósuló egyéb fejlesztésekre is (pl. családbarát, munkába állást segítő intézmények fejlesztése). Ezen túl a foglalkoztatás elősegítése érdekében kiegészítő tevékenységként befektetés-ösztönzési és vállalkozásfejlesztési program megvalósítása tervezett. A fejlesztések az önkormányzat kompetenciájába tartoznak, mivel a paktum felállítása és működtetésének biztosítása elsősorban önkormányzati feladat.

Az ITP 6.8. TOP intézkedéshez kapcsolódó fejlesztési elképzelései elsősorban az OFTK „Versenyképes, innovatív hálózati gazdaság” céljának elérését segítik. A TOP „(1) Gazdaságélénkítéshez és foglalkoztatási szint növeléséhez szükséges helyi feltételek biztosítása” és a „(2) Vállalkozásbarát és népességmegtartó település-, kiemelten városfejlesztés, az életminőség és társadalmi összetartozás javításához szükséges helyi feltételek biztosítása” fejlesztéspolitikai célok megvalósulásához is hozzájárulnak a tervezett beavatkozások a befektetés- és beruházás-ösztönzés, a vállalkozásfejlesztés, illetve a foglalkoztatási paktum és munkahelyteremtés által.

6.9. Társadalmi kohéziót célzó helyi programok több szinten is megjelennek Debrecen ITP-jében: egyrészt a szociális városrehabilitációs akcióterületekhez kapcsolódóan a helyi lakosság kohézióját és felzárkóztatását célzó komplex programokként; másrészt a város egyéb térségeiben megvalósuló közösségépítést, identitást és kohéziót segítő programok formájában. A programok elsősorban az önkormányzat kompetenciájába tartoznak, de megvalósításukba civil szervezetek is bevonásra kerülnek az egyes speciális területekhez kapcsolódóan a helyi kezdeményezéseket segítő, az önkormányzattal konzorciumban pályázva.

Az ITP 6.9. TOP intézkedéshez kapcsolódó fejlesztési elképzelései hozzájárulnak a „Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés” és az „Értéktudatos és szolidáris, öngondoskodó társadalom” OFTK célok eléréséhez, illetve a TOP „(2) Vállalkozásbarát és népességmegtartó település-, kiemelten városfejlesztés, az életminőség és társadalmi összetartozás javításához szükséges helyi feltételek biztosítása” fejlesztéspolitikai célok megvalósulásához.

5. Az ITP indikátorvállalásai

A TOP 6. prioritás esetében operatív program prioritás / egyedi célkitűzés szinten meghatározásra kerültek a teljesítendő kimeneti indikátorok és az elvárt célértékek, amelyek elérésére az ITP tervezése során törekedni kell. Fontos, hogy a TOP szinten vállalt célértékek teljesüléséhez minél nagyobb mértékben hozzá tudjon járulni egy területi szereplő, viszont nem hagyhatók figyelmen kívül az ITP TOP-al összhangban lévő, mégis egyedi céljai sem.

Debrecen MJV annak érdekében, hogy a TOP által vállalt indikátorok teljesüléséhez minél nagyobb mértékben hozzájárulhasson, a Debrecennek jutó TOP forrásarányos indikátorértékek teljesítését vállalta. Az RFP IH Debrecen részére 2015. május 5-én e-mail útján juttatta el azt a forrásallokációs táblázatot, amelytől való eltérésre az ITP végleges verziójában nem volt lehetőség és az indikátorvállalásokat is ennek alapján kellett megtenni. **Az ITP-ben a hatályos tervezési útmutató szerint kizárólag az eredményességmérési keretbe tartozó (2018-as célértékkel rendelkező) indikátorok esetében szükséges legalább forrásarányos vállalást tenni, a többi indikátor vonatkozásában az ITP-ben nem kell adatot szolgáltatni.**

Az Európai Bizottság elfogadta a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program 1. és 2. számú módosítását, ami alapján a TOP eredményességmérési keretbe tartozó CO14 „A felújított vagy korszerűsített utak teljes hossza” és CO34 „Az üvegházhatást okozó gázok éves csökkenése” című indikátorok célértékei csökkentésre kerültek. Ennek megfelelően a debreceni ITP 2018. áprilisi módosítása alkalmával ezen indikátorok forrásarányos debreceni célértékei is csökkentésre kerültek.

A TOP 3. számú, az Európai Bizottság által 2018. októberben elfogadott módosításához kapcsolódóan Debrecen esetében 2,1 Mrd Ft összeg került átcsoportosításra a 6.8 (Gazdaság-fejlesztéshez kapcsolódó foglalkoztatás-fejlesztés) intézkedésről a 6.2 (Családbarát, munkába állást segítő intézmények, köz-szolgáltatások fejlesztése) intézkedésre, amely kizárólag új bölcsődei férőhelyek létesítésére használható fel. Ezzel összhangban az ITP 2018. novemberi módosítása során csökkentésre kerül a „A foglalkoztatási paktumok keretében munkaerőpiaci programokban résztvevők száma” indikátor célértéke.

Debrecen ITP eredményességmérési keretbe tartozó indikátorvállalásait az 6. táblázat részletezi.

6. táblázat: Debrecen ITP indikátorvállalásai

TOP prioritás	Kimeneti indikátor neve	Mértékegysége	TOP Céltérteke (2018)	Forrásarányos céltértek (2018)	Az mfv által vállalt céltértek (2018)	TOP Céltérteke (2023)	Forrásarányos céltértek (2023)	Az mfv által vállalt céltértek (2023)	Megjegyzés
6. Fenntartható városfejlesztés a megyei jogú városokban	A fejlesztett vagy újonnan létesített iparterületek és ipari parkok területe	ha	150	16,79	84,00	749	83,83	84,00	
	A felújított vagy korszerűsített utak teljes hossza	km	28	3,14	3,40	99	11,08	11,08	TOP céltértek módosítás történt az OP módosítás keretében
	Fejlesztett, 0-3 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	db	1050	183	290	5250	914	665	
	Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek	m2	142000	15893,44	20000,00	710000	79467,17	79467,76	
	Kialakított kerékpárforgalmi létesítmények hossza	km	67	7,50	9,10	334	37,38	37,38	
	Üvegházhatású gázok becsült éves csökkenése	tonna CO ₂ egyenérték	10786,99	1158,56	1158,56	49379	5793,00	5793,00	TOP céltértek módosítás történt az OP módosítás keretében
	Fejlesztéssel érintett egészségügyi alapellátást nyújtó szolgálatok (benne: háziorvos, házi gyermekorvos, fogorvos, védőnői szolgálat és kapcsolódó ügyeleti ellátás, iskola-egészségügyi ellátás) száma	db	108	13	15	540	61	61	
	Helyreállított lakóegységek városi területeken	lakóegység	92	6	6	459	30	30	
	A foglalkoztatási paktumok keretében munkaerőpiaci programokban résztvevők száma	fő	3891	208	208	19454	1037	1037	A TOP 3. sz. módosításával összhangban csökkent a céltértek, azonban a módosítás késői bizottsági elfogadása miatt az itt jelzett céltértek teljesítése sem reális.
	Helyi társadalmi akciókban résztvevők száma	fő	82600	9248	9248	413000	46239	46239	

6. Az ITP ütemezése

Az ITP tervezés és végrehajtás időkerete 2014-2020-ig terjed (a projektek végrehajtására további 3 év áll rendelkezésre). A program végrehajtása érdemben 2015. negyedik negyedévében kezdődött meg, figyelembe véve az ITP és az éves fejlesztési keret elfogadásához, valamint a felhívások egyeztetéséhez szükséges időt. A területi szereplőknek, köztük a megyei jogú városoknak is, információt kell adniuk az éves fejlesztési keret meghatározásához. Az éves fejlesztési keret összeállítását követően, az ütemezés ismeretében tud az IH tervezni és felhívásokat készíteni az MJV számára. Az IH a területi szereplőtől az éves fejlesztési keret összeállítása során az ITP ütemezés konstrukció szintű alábontását is bekéri. Az éves fejlesztési keret területi keretösszegeinek és az ITP ütemezésnek összhangban kell lennie.

Figyelembe véve a pályázati felhívások megjelenését és az alkalmazandó eljárásrendek időigényét először 2016. harmadik negyedévében került sor kötelezettségvállalásra (azaz a támogató döntés megszületésére).

Az ITP dokumentációban a **kötelezettségvállalás mértékét** (a fejlesztési elképzelések elszámolható összköltségét, nem csak a támogatási igényt) **és tervezett időpontját kell feltüntetni** intézkedésekre és azon belül a három fő felhasználási módra lebontva, amely a 7. táblázatban található.

A források felhasználása az eljárásrendek időigénye miatt várhatóan nem tartható az ITP-ben annak tervezésekor meghatározott ütemben és arányban. Ez kiemelten fontossá teszi a **forrásfelhasználás MJV általi nyomon követését**. Csak pontos nyomon követés alapján lehet jelezni az ITP forráskeret átütemezésének szükségességét, amely ITP módosítást von maga után.

Az intézkedésekhez tartozó ütemezés rövid indoklása:

6.1. Gazdaságfejlesztés

Az egykori Magyar Gördülőcsapágy Művek helyén lévő gazdasági terület jobb megközelíthetőségét célzó útfejlesztés 2016. 3. negyedévében, a déli gazdasági övezet infrastrukturális fejlesztése pedig 2016. 4. negyedévében kezdődött a projektfejlesztéssel (a meglévő önkormányzati iparterületek beteltek, ami gátolja az új befektetők letelepedését). Ugyancsak 2016. végén került sor a turisztikai célú kerékpárutak, illetve a piaccsarnok építése a Tócskertetben projektek támogatói döntésére is, amely régóta sürgető lakossági igény. Az innovációs iparterület elérhetőségét javító útfejlesztésnél 2017. 3. negyedévében, míg a hiányzó kapacitásként a KKV-k-nak lehetőséget nyújtó Debreceni Inkubációs Központ esetében 2017. 4. negyedévében került sor kötelezettségvállalásra, akárcsak a többi gazdasági célú útfejlesztés esetében is. A város tehát a kifejezetten gazdasági infrastruktúra-fejlesztési projektjeit ütemezi előre.

6.2. Családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztése

Mivel Debrecen igen kiterjedt, ugyanakkor meglehetősen elavult óvodai és bölcsődei intézményhálózattal rendelkezik, ezért ezen épületek az ellátás feltételei javításának első ütemét 2016. 3. negyedévében indította az önkormányzat a leginkább rászoruló helyeken, illetve ezzel párhuzamosan az új férőhelyek létesítését is, amelynek következő ütemére 2017. 4. negyedévében történt meg a kötelezettségvállalás. A 2018. évi 2,1 Mrd Ft új bölcsődei férőhelyekre költhető forrásátcsoportosítás projektjei 2019. 3. negyedévében kezdhetők.

7. táblázat: Debrecen Integrált Területi Programjának ütemezése (milliárd Ft)

6. prioritás ntékedései	Minden adat automatikusan megjelenik az 1. munkalapról	2015				2016				2017				2018				2019				2020				2021		2022		2023		Összes forrás	Ell.
	Intézkedésre eső összeg	1.né	2.né	3.né	4.né	1.né	2.né	3.né	4.né	1.né	2.né	3.né	4.né	1.né	2.né	3.né	4.né	1.né	2.né	3.né	4.né	1.né	2.né	3.né	4.né	1.fé	2.fé	1.fé	2.fé	1.fé	2.fé		
6.1. Gazdaságfejlesztés	12,918							0,800	6,418			0,440	5,260																			12,918	0,000
6.2 Családbarát, munkába állást segítő intézmények, köz-szolgáltatások fejlesztése	5,900							1,783	0,036				1,981							2,100												5,900	0,000
6.3 Gazdaság-élénkítő és népesség-megtartó városfejlesztés	8,062							3,757	0,917						3,388																	8,062	0,000
6.4 Fenntartható városi közlekedés-fejlesztés	3,856								2,556				1,300																			3,856	0,000
6.5 Önkormányzatok energia-hatékonyágának és a megújuló energia-felhasználás arányának növelése	6,858								2,462				4,140		0,256																	6,858	0,000
6.6 Városi köz-szolgáltatások fejlesztése	2,342							0,861	0,500			0,415	0,566																			2,342	0,000
6.7 Leromlott városi területek rehabilitációja	0,590														0,590																	0,59	0,000
6.8 Gazdaság-fejlesztéshez kapcsolódó foglalkoztatás-fejlesztés	1,515							1,515																								1,515	0,000
6.9 Társadalmi kohéziót célzó helyi programok	1,278							0,020					1,081	0,177																		1,278	0,000
	43,319	0	0	0	0	0	0	8,736	12,889	0	0	0,855	14,328	0,177	4,234	0	0	0	0	2,100	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	43,319	0,000

6.3. Gazdaságélénkítő és népességmegtartó városfejlesztés

A Zöld város fejlesztések esetében 2016. 3. negyedévében került sor először kötelezettségvállalásra, mégpedig mindenekelőtt az északi részen elhelyezkedő lakótelepek és a Belváros gazdaságélénkítő környezeti megújításával. Emellett szintén 2016-ban született támogató döntés olyan sürgető beavatkozásokat esetében is, mint a csapadékvíz elvezetés a keleti városrészben és a Nagysándortelepen. A tervek szerint 2018. 2. negyedévében folytatódik a kevésbé leromlott állapotú lakótelepek gazdaságélénkítő környezeti megújítása, illetve az egyéb zöldváros fejlesztések, valamint a csapadékcatorna építések. Szintén 2018. 2. félévi kötelezettségvállalással ütemezett a Petőfi tér rekonstrukciója, az építésnek illeszkednie kell az IKOP-ból támogatott közösségi közlekedési központ projekt ütemezéséhez.

6.4. Fenntartható városi közlekedésfejlesztés

Az intézkedés fejlesztéseinek legnagyobb részére 2016. 4. negyedévében történt kötelezettségvállalás, amely a város több pontján (kerékpárosbarát és közlekedésbiztonsági fejlesztések, csomópont korszerűsítések) tartalmaz projekteket. Egyedül a nyugati kiskörút befejező szakasza (amely a Belváros tehermentesítésének és közösségi közlekedés általi jobb megközelíthetőségének egyetlen még hiányzó szakasza) ütemezett későbbre.

6.5. Önkormányzatok energiahatékonyságának és a megújuló energia-felhasználás arányának növelése

Az intézkedéshez kapcsolódó ütemezést az érintett önkormányzati intézmények állapota határozza meg, ahol a leginkább elhanyagolt, energetikai szempontból a legrosszabb állapotban lévő és ezért drágán üzemeltethető épületek kerülnek először sorra. Ennek megfelelően 2016. 4. negyedévében a Zenede, az egykori megyei könyvtár, az oktatási-nevelési és egyéb önkormányzati intézmények energetikailag leginkább kedvezőtlen adottságú épületei nyitják a sort. Ezt követően 2017. 4. negyedévében, illetve 2018. 2. negyedévében tervezettek az intézmények felújításának további szakaszai.

6.6. Városi közszolgáltatások fejlesztése

A városi közszolgáltatások esetében néhány kivételtől eltekintve az egészségügyi alapellátást nyújtó intézmények meglehetősen leromlott állapota, illetve az általuk kiszolgált nagyszámú lakosság egészségének védelme indokolta a 2016. 3. negyedévi kezdést (ezzel egyidőben kezdődött a régóta igényként jelentkező Családsegítő és Gyermejjóléti Központ projekt végrehajtása is). A szociális intézmények fejlesztésének következő üteme és az egészségügyi alapellátást nyújtó intézmények felújításának 2. üteme esetében 2017. 3. és 2017. 4. negyedévi a kötelezettségvállalás időpontja.

6.7. Leromlott városi területek rehabilitációja

A Nagysándortelepen végrehajtandó városrehabilitációs program infrastrukturális elemeinek (pl. közösségi ház és a hozzá kapcsolódó közösségi célú sportpálya) indítása 2018-tól tervezett, a hozzá kapcsolódó 6.9 intézkedésből megvalósuló „soft” programoknak a köztett feltételek szerint meg kell előzniük az infrastrukturális beavatkozásokat. A városrész egyik legnagyobb

problémája, hogy jelenleg nincs olyan alkalmas helyszín, ahol a közösség fejlesztését és a hátrányos helyzetű lakosság felzárkóztatását célzó programokat hatékonyan lehetne bonyolítani, a kapcsolódó szolgáltatásoknak helyt adhatna.

6.8. Gazdaságfejlesztéshez kapcsolódó foglalkoztatás-fejlesztés

Az intézkedés az öt éves megvalósítási időtartammal tervezett foglalkoztatási paktum projektet tartalmazza, amely 2016. 3. negyedévében elindult a szervezeti keretek kiépítésével, igazodva a megyei paktum ütemezéséhez is.

6.9. Társadalmi kohéziót célzó helyi programok

Az ESZA által támogatott intézkedés fejlesztései 2016. 3. negyedévében kezdődtek a Nagymacshoz kapcsolódó közösségfejlesztési soft tevékenységek kidolgozásával, majd a helyi identitás és kohézió erősítését célzó több helyszínen tervezett programokkal folytatódnak, 2017. 4. negyedévéből, majd a Nagysándortelep – Vulkán telep szociális városrehabilitációját célzó soft programelemek zárják a sort 2018. 1. negyedévéből.

7. Mellékletek

Az MJV-k Integrált Területi Programja 2.2 verziójának tervezését segítő Excel formátumban készült mellékletek elektronikusan kerülnek benyújtásra.